

ביוטיות יעילות נגד הקולי והסאלמונאֶלה, אולם החיידקים מפתחים תנגודת לתרופות, לכן יש להשתמש בהן בזהירות ובשיטה; וזאת יכול לעשות רק הרופא, המסתמך על נסיונו הוא ומסתייע במעבדה הקובעת את רגישות הזנים השונים של החיידקים לתרופות השונות.

יש לשים לב גם לכך שהוולד, עקב מחלתו, מפסיד הרבה נוזלים ומינרלים וכושרו לייצר וויטמינים, אף הוא נפגע. לפיכך יש הכרח לספק לוולד החולה את החומרים החסרים באמצעות תמיסות מתאימות; וכיוון שאין הוא מסוגל לעכל בשעת המחלה את המזון במנות וכמויות רגילות, יש לספק לו את החסר במנות מוקטנות, דלילות יותר, ובתדירות רבה יותר.

ואסיים בהערה: בעל העגלה החולה יעשה לעצמו שירות טוב יותר אם יפנה לרופא מיד עם גילוי השילשול, ולא ינהג, כפי שעושים זאת רבים, ויטפל קודם כל הוא בעצמו בעגלה החולה במשך יום-יומיים, ורק לאחר שהמצב מחמיר, יועיק את הרופא, שיתכן ועזרתו לא תוכל עוד להשיב את העגלה לאיתנה.

ד"ר בצלאל כרדוד

רופא, החקלאית, הרצליה

כמות הקולוסטרם שהוולד שותה עשויה לה־גן במידת־מה גם מפני הסאלמונאֶלוֹזיס.

כבר הוזכר לעיל שעד לגיל של 100 יום אין הוולדות מסוגלים לרכוש לעצמם חיסון נגד הסאלמונאֶלה, אולם הגלובולינים מדם האם, הזורמים בגוף הוולדות, מגינים עליהם מפני אלת. הצרה היא בכך שגלובולינים ממקור האם אינם מתקיימים זמן רב בדם הוולדות, ומדי יום ביומו נהרס חלק מהם. כך, למשל, עגלה ששתתה 6 ליטרים קולוסטרם ביומה הראשון תפסיד את רובם של הגלובולינים עד הגיעה לגיל של 60 יום; אולם כשהעגלה תצליח לגמור 12-15 ליטר קולוסטרם, תהיה אז פחיתת הגלובולינים איטית יותר ובגיל של 60 יום עוד ישתיירו מהם כמויות ניכרות. לחיזוק הדעה בדבר חשיבות אופן הגשת הקולוסטרם וכמויותיו אזכיר כאן שבתצפיות שנערכו באנגליה מצאו שוולדות אשר נשארו עם אמותיהם במשך שתי היממות שלאחר הלידה ינקו כ־20-24 פעמים בכל שעות היממה ושתו מ־15 עד 20 ליטרים קולוסטרם.

הטיפול בוולדות חולים עשוי להצליח כשכל הפעולות ומתן התרופות ייעשו לפי הוראות הרופא, ורק הרופא, מצויות הרבה תרופות אנטי־

▼ לפי סקר של כלכלנים מהתחנה החקלאית באוהאיו (ארה"ב) יוצא שההוצאות לתוספת משקל של ק"ג אחד בבקר־בשר היו 1.68 ל"י, בכלל זה הוצאה של 1.20 ל"י למזון (71% מכלל ההוצאה). בהוצאות הנ"ל נכללו גם שכר העבודה והשימוש במכונות. מובן מאליו שנמצאו גם תנודות בתחומים די רחבים בין המשקים השונים שנסקרו. כך, למשל, כשליש הייצרנים הוציא 1.37 ל"י לתוספת ק"ג אחד משקל גוף, בה בשעה ששליש אחר הוציא 2.06 ל"י על כל ק"ג של תוספת משקל. קבוצת הייצרנים ה"יקרנים" הוציאה כ־40% יותר מזון והשקיעה כמות כפולה של עבודה לייצור כל תוספת משקל של 100 ק"ג (לעומת הייצרנים הזולים). פיגורם של הייצרנים המפגרים מוסבר גם בכך שהבקר אשר הוכנס למרבקהם לפיטום היה כבד מזה שבמרבקי הייצרנים הזולים.

▼ בשוק הבשר בשיקאגו שולם בזמן האחרון עבור עגלים מהסוג המובחר, שמשקלם נע סביב 450 ק"ג, 240 דולר, כלומר — 1.60 ל"י לכל ק"ג משקל חי. אכן אין בוקרינרפסמינו בארץ מקופחים לעת עתה, כשהם מקבלים 3.00 ל"י עבור כל ק"ג בחצר המשק.

▼ לרבים ידועים הסיפורים של סבא על הפרה מהימים ההם שסבתא היתה חולבת אותה כל ימות השנה; פרה זו לדבריו של סבא, לא היתה מתייבשת, אכלה מעט מאוד — כמעט ולא כלום, ועטיניה היו מלאים חלב תמיד. מובן שהנכדים חשדו בסבא זה שהוא מגזים וסלחו לו משום, "הדרת פני זקן". אך הנה תופיעה פרה בתחנת באלטסטוויל, שאותו סבא היה וודאי מחבב אותה מאוד; שם הפרה, "לורנה"; היא מניבה ביום חלב בעל ערך של 35.000 קאלוריות והמזון שהיא צורכת ביום מספק לה 23.000 קאלוריות בס"ה; ועיקר הפלא — היא לא "אוכלת" את עצמה ומשקל גופה נשאר קבוע ועומד. במבחן שנערך לה בתחנה היא הניבה 40 ק"ג חלב ביום עם 5.6% שומן. דעת החוקרים היא ש"לורנה", וודאי שישולח ריון בגופה, כשתנובתה עוד תעלה; אך בינתיים עלתה יוקרתו של סבא וסיפוריו זכו באימון רב יותר, אלא שסבא עצמו, יתכן והיה מתיחס בספקנות להישגיה של "לורנה", כיוון שהיא מניבה שפע זה של חלב בעוד גופה מדושן, והרי פרתו מהימים ההם העניקה לסבתא דליים מלאי חלב משום שהיתה רזה!